

Ishøj Kommune

Revisionsberetning for 2015 vedrørende årsregnskabet

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
1. Årsregnskabet	1
2. Konklusion på den udførte revision	1
3. Revisionsbemærkninger til årsregnskabet	3
3.1 Generelle bemærkninger	3
3.2 Områdespecifikke bemærkninger	3
4. Kommentarer til årsregnskabet i øvrigt	6
4.1 Interne kontroller i relation til bogføring og betalingsformidling	6
5. Revision af årsregnskabet	6
5.1 Revisionsstrategi	6
5.2 Drøftelser med ledelsen om besvigelser	7
5.3 Væsentlige revisionsområder	7
6. Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision	11
6.1 Juridisk-kritisk revision	11
6.2 Lovpligtig forvaltningsrevision	11
6.3 Dyberegående forvaltningsrevision	12
7. Øvrige oplysninger	12
7.1 Ledelsens regnskabserklæring	12
7.2 Ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet	12
7.3 Eftersyn af byrådets protokoller og overholdelse af god bogføringsskik	13
7.4 Andre opgaver	13
8. Revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling	14
9. Erklæring	14
Bilag 1 Oversigt over de i årets løb afgivne revisionserklæringer og -påtegninger mv.	15

Revisionsberetning vedrørende årsregnskabet

1. Årsregnskabet

Vi har afsluttet revisionen af det af Økonomi- og Planudvalget aflagte årsregnskab for Ishøj Kommune, som byrådet den 5. april 2016 har oversendt til revision.

Det af os reviderede årsregnskab omfatter siderne 2 – 130 i "*Ishøj Kommunes regnskab for regnskabsåret 2015*", der udviser følgende hovedtal:

	<u>2015</u> <u>t.kr.</u>
Regnskabsmæssigt resultat	42.294
Aktiver	1.776.127
Egenkapital	388.662

2. Konklusion på den udførte revision

Som afslutning på revisionen har vi forsynet kommunens regnskab med efterfølgende revisionspåtegning. Revisionspåtegningen er uden forbehold, men med supplerende oplysninger, der alene er medtaget af hensyn til regnskabslæseres forståelse af revisionspåtegningen, og dermed ikke skal opfattes som en kritisk bemærkning.

"Den uafhængige revisors påtegning"

Til byrådet i Ishøj Kommune

Vi har revideret årsregnskabet for Ishøj Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2015. Årsregnskabet, jf. siderne 2 – 130 i "Ishøj Kommunes regnskab for regnskabsåret 2015", omfatter bl.a. anvendt regnskabspraksis, regnskabsopgørelse, finansieringsoversigt, balance og diverse oversigter. Årsregnskabet er udarbejdet efter kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab der er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler, i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, byrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning, god offentlig revisionskik, jf. lov om kommunernes styrelse og kommunens revisionsregulativ. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for kommunens udarbejdelse af et årsregnskab. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af kommunens interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af årsregnskabet.

Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, byrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2015 i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler, i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Det er ligeledes vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, byrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Supplerende oplysninger vedrørende forståelse af revisionen

Kommunen har i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. medtaget det af byrådet godkendte budget for 2015 som sammenligningstal i årsregnskabet for 2015. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision”.

3. Revisionsbemærkninger til årsregnskabet

Revisionen har givet anledning til 4 revisionsbemærkninger, hvilket er 1 færre end sidste år. Af de afgivne revisionsbemærkninger kan:

- 0 revisionsbemærkninger henføres til forvaltningsrevisionen.
- 3 revisionsbemærkninger kan henføres til revisionen af årsregnskabet
- 1 revisionsbemærkning er relateret til socialrevisionen, jf. særskilt revisionsberetning vedrørende de sociale områder, hvortil der i øvrigt henvises.

3.1 Generelle bemærkninger

Der er ikke konstateret forhold for 2015, der giver anledning til generelle bemærkninger.

3.2 Områdespecifikke bemærkninger

Revisionen har givet anledning til 3 områdespecifikke bemærkninger for 2015:

3.2.1 Opfølgning på revisionsbemærkning fra 2014 – Regnskabsdokumentationsmateriale, revisionsbemærkning nr. 1

Vi har i vores beretninger for tidligere år konstateret klare forbedringer i kommunens regnskabsdokumentationsmateriale, specielt vedrørende statusafstemninger. I forbindelse med vores revision for 2014 konstaterede vi, at der for lønområdet og Borgerservice fortsat var enkelte konti med uafklarede poster. Vi anbefalede, at disse blev afklaret i 2015. I kommunens svar til vores beretning blev anført:

” Administrationen har især i 2014 fokuseret på - og lykkedes med - at udrede nogle særligt komplicerede afstemninger med udestående af ældre dato. Der henstår dog stadig uafklarede forhold vedrørende ældre gældsposter i Borger- og Socialservice-regi. Disse søges afskrevet i forbindelse med forelæggelse af regnskabssagen.

Vedrørende lønområdet er der indgået aftale med KMD A/S om assistance til afklaring af de udestående afstemningsproblematikker. Målsætningen er, at afstemningsproblematikkerne er afklaret inden udgangen af 2015”.

For 2015 resterer, ifølge økonomicentrets opgørelse, enkelte uafklarede konti vedrørende Borger- og Socialservice samt 1 lønkonto. Herudover forekommer 2 konti vedrørende svømmehallen, der efter det oplyste, er under udredning med assistance fra økonomicentret, samt 2 konti under incasso.

Vi anbefaler, at de sidste udeståender afklares i 2016.

3.2.2 Hensættelse til tjenestemandspensioner, revisionsbemærkning nr. 2

Vi har under vores revision af hensættelser til tjenestemandspensioner konstateret følgende:

"Den lukkede gruppe" (tjenestemandsansatte skolelærere)

Med virkning fra 01.07 2013 trådte en ny aftale i kraft mellem staten og kommunerne. Aftalen indebærer, at kommunerne fik en medfinansieringsforpligtelse for pension til *"den lukkede gruppe"* og reglementsansatte pædagoger m.fl. optaget i *"Pensionsordningen af 1976"*.

Der er i kommunens opgørelse ikke taget hensyn til denne aftale. Dette medfører, at der ikke er foretaget hensættelse til denne personkreds. Herudover er der ikke indregnet hensættelse til lærere, der er på svagelighedspension, samt tidligere ansatte, der er overgået til SKAT. Der er efter det oplyste ca. 30 personer, der modtager pension, og ca. 30 personer, der fortsat er i beskæftigelse i *"den lukkede gruppe"*. Der er efter det oplyste alene en enkelt person omfattet af reglementsordningen.

Forholdet medfører efter vores skøn, at der mangler i størrelsesorden 30 mio.kr. i den beregnede hensættelse til tjenestemandspensioner.

På baggrund af foranstående anbefaler vi, at kommunen fremskynder den periodevise aktuarberegning (foretages jf. kommunens regnskabsprincipper hvert 5. år, såfremt der ikke sker væsentlige ændringer i forpligtelsens omfang).

Forholdet har ikke drifts- eller likviditetsmæssig betydning, da modposten er på kommunens egenkapital.

3.2.3 Lønområdet, revisionsbemærkning nr. 3

I forbindelse med vores revision af kommunens udgifter til lønninger m.v. har vi konstateret følgende:

3.2.3.1 Kontroller på lønområdet

Kommunen har ultimo 2013 implementeret en lønportal. I lønportalen er bl.a. beskrevet en række kontroller, som skal udføres på lønområdet.

I forbindelse med vores revision har vi fået oplyst, at følgende kontroller, som er oplyst i lønportalen, er udført for 2015. Vi har gennemgået resultaterne af disse kontroller.

Følgende kontroller forelå ved revisionens påbegyndelse og er gennemgået uden væsentlige bemærkninger:

- 2 halvårslige kontroller på 5% af de nyansatte månedslønnede medarbejdere og 3 stk. af de nyansatte timelønnede medarbejdere
- 2 halvårslige kontroller på 5% af de fratrådte månedslønnede medarbejdere og 3 stk. af de fratrådte timelønnede medarbejdere
- 2 halvårslige gennemgange af listen over de 50 højst lønnede medarbejdere i kommunen
- En årlig kontrol af aflønningen af byrådet inklusiv borgmesteren. Denne godkendes af kommunaldirektøren.
- En årlig kontrol af aflønningen af kommunaldirektøren. Denne godkendes af borgmesteren.
- En årlig kontrol af aflønningen af den øvrige direktion. Denne godkendes af kommunaldirektøren.
- En årlig kontrol af aflønningen af centrale lønmedarbejdere med adgang til at indberette i lønsystemet. Denne godkendes af økonomichefen.

Følgende kontroller er for 2015 forelå ikke ved revisionens påbegyndelse, men blev udført og gennemgået uden bemærkninger:

- Afstemning mellem bogføring, pensionssystem og SKAT
- Afstemning mellem lønsystem og SKAT

Følgende kontrol er ikke udført i 2015:

- Afstemning mellem bogføring og lønsystem.

Vi havde tilsvarende bemærkning for 2014, hvor afstemningen, efter det oplyste, blev udført efterfølgende. Vi henstiller til, at ovenstående kontrol fremadrettet udføres og foreligger ved revisionens påbegyndelse.

4. Kommentarer til årsregnskabet i øvrigt

4.1 Interne kontroller i relation til bogføring og betalingsformidling

Det er ledelsens ansvar at tilrettelægge niveauet for hensigtsmæssige og betryggende interne kontroller, og i overensstemmelse med kommunens økonomiregulativ er de interne kontroller omkring bogføring og betalingsformidling i al væsentlighed baseret på:

- at transaktionen gennemføres med kun en godkender
- at der sker en efterfølgende stikprøvevis ledelseskontrol af et antal transaktioner
- at der periodiske foretages budget/bevillingskontrol

Bogføring og betalingsformidling med kun en godkender medfører en iboende risiko for fejl i årsregnskabet, herunder fejl forårsaget af besvigelser. Risikoen relaterer sig primært til bevidste fejl, som sædvanligvis søges skjult eller tilsløret.

Kommunen har implementeret supplerende kontroller rettet mod medarbejdere med udvidede rettigheder, ændringer af betalingsoplysninger i stamdata mv., og efter vores vurdering giver kommunens kontrolmiljø en tilstrækkelig sikkerhed for, at væsentlige fejl opdages, men for god ordens skyld skal vi gøre opmærksom på, at der ikke er fuld sikkerhed for:

- at væsentlige fejl forebygges
- at mindre væsentlige fejl opdages eller forebygges

Vi skal understrege, at vores vurdering ikke er udtryk for, at vi under vores revision har konstateret konkrete forhold, der kunne indikere uregelmæssigheder eller besvigelser, men det skal ses som en understregning af de risici, som kommunen accepterer med det valgte kontrolniveau. I tilknytning hertil kan det supplerende oplyses, at kommunens kontrolprocedurer og kontrolniveau ikke afviger væsentligt fra, hvad vi ser i andre kommuner.

5. Revision af årsregnskabet

5.1 Revisionsstrategi

Med udgangspunkt i Styrelseslovens bestemmelser og revisionsaftalen har vi foretaget en vurdering af revisionsopgavens indhold og omfang. Revisionen er baseret på en forventning om, at der er tilrettelagt et velfungerende internt kontrolsystem og en pålidelig bogføring. Dette indebærer, at det overordnede kontrolmiljø og de organisatoriske rammer understøtter et velfungerende ledelses- og kontrolsystem, og at der på de enkelte aktivitetsområder er beskrevet og implementeret interne kontroller, som reducerer risikoen for væsentlige fejl til et acceptabelt niveau.

Revisionen planlægges og udføres på grundlag af en systematisk risikovurdering, således at hovedvægten lægges på de poster i årsregnskabet, de dele af kommunens regnskabs- og rapporteringssystemer samt øvrige forretningsgange, hvor risikoen for væsentlige fejl er størst.

Ved revisionen efterprøves, om årsregnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, byrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere vurderes det, om udførelsen af byrådets og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionen omfatter ikke en gennemgang af samtlige bilag og transaktioner, men udføres ved, at vi ved stikprøver indhenter dokumentation for eller på anden måde får bekræftet bogføringens og årsregnskabet rigtighed. I forbindelse hermed tester vi de interne kontroller i det omfang, vi finder det nødvendigt for revisionen af årsregnskabet.

5.2 Drøftelser med ledelsen om besvigelser

I forbindelse med planlægning af vores revision har vi forespurgt ledelsen om risikoen for besvigelser. Ledelsen har over for os oplyst, at der efter dens vurdering ikke er særlig risiko for besvigelser, og at kommunen har et effektivt kontrolmiljø, der afdækker risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, herunder fejlinformation forårsaget af besvigelser. Ledelsen har endvidere oplyst, at den ikke har kendskab til besvigelser eller igangværende undersøgelser af formodede besvigelser, som ikke allerede er oplyst til revisor. Vi skal bemærke, at vi ikke under vores revision har konstateret fejl i årsregnskabet som følge af besvigelser.

5.3 Væsentlige revisionsområder

Med udgangspunkt i vores kendskab til kommunen samt en overordnet vurdering af væsentlighed og risiko har vi identificeret de i skemaet væsentlige revisionsområder. Vi har vægtet betydningen af vores observationer på de enkelte revisionsområder ved hjælp af følgende symboler:

Symbol	Betydning
	Revisionsområdet vurderes som ikke betryggende, og der er behov for skærpet fokus fra ledelsen, da der er behov for væsentlige forbedringer.
	Revisionsområdet vurderes som mindre betryggende, og der er behov for opmærksomhed fra ledelsen, da der er usikkerhed eller behov/mulighed for forbedringer.
	Revisionsområdet vurderes som relativt betryggende, og der er alene behov for forbedringer af mindre væsentlig karakter.
	Revisionsområdet har ikke givet anledning til bemærkninger.

Det bemærkes, at vurderingen gælder for det samlede område, således at der for detailområder kan være forhold, der adskiller sig fra den samlede vurdering.

Område	Afsnit	Observation		Rev.bem. jf. afsn.
		2015	2014	
Revisionsområder relateret til regnskabsopgørelsen				
Skatte og udligning	5.3.1	✓	✓	
Løn og tjenestemandspensioner	5.3.2	!	!	3.2.3
Omkostningsdisponering og udbetalinger	5.3.3	✓	✓	
Sociale områder med statsrefusion	5.3.4	!	!	Særskilt beretning
Øvrige revisionsområder	5.3.5	✓	✓	
Revisionsområder som ikke er relateret til regnskabsopgørelsen				
Generelle it-kontroller	5.3.7	✓	✓	
Finans- og regnskabssystemet samt finansiell status	5.3.8	!	✓	3.2.1+3.2.2
Økonomistyring og bevillingssystemet	5.3.9	✓	✓	
Lånoptagelse	5.3.10	✓	✓	
Kasseeftersyn af beholdninger og likvide konti	5.3.11	✓	✓	
Decentrale institutioner servicebesøg/beholdningseftersyn	5.3.11	✓	✓	

Ved vores rapportering i denne beretning er der alene foretaget en overordnet beskrivelse af revisionen for de enkelte områder. Der er ikke specifikt redegjort for de revisionshandlinger, vi har foretaget under de enkelte områder. Såfremt de enkelte områder har givet anledning til bemærkninger, er disse anført i afsnit 3.

5.3.1 Udligning, tilskud og skatter

Tilskud, udligning og skatter er stikprøvevis sammenholdt med de fra SKAT modtagne opgørelser.

5.3.2 Løn

Vores revision har omfattet:

1. Revision af de interne forretningsgange og kontroller

Revisionen har omfattet en vurdering og aftestning af de tilrettelagte kontroller på lønområdet.

2. Sagsbehandling samt lønudbetaling

Vi har fra lønsystemet udvalgt et antal lønsager for tjenestemænd, funktionærer, tjenestemandspensioner og timelønnede inden for kommunens forskellige forvaltningsområder. For de udvalgte personer har vi detaljeret gennemgået og sammenholdt de udbetalte lønninger, tillæg, diæter og reguleringer mv. med lønkontorets sagsakter og det fra KL modtagne kontrolmateriale i form af lønoverenskomster, lønoversigter og cirkulæreskrivelser angående konkrete afgørelser m.m.

3. Kontrol og revision af de generelle sikkerhedsprocedurer

Ifølge aftale har vi foretaget gennemgang af særligt udvalgte personer til sikring af korrekt aflønning til denne personkreds.

Der henvises til pkt. 3.2.3 Lønområdet, revisionsbemærkning nr. 3.

5.3.3 Omkostningsdisponering og udbetalinger

Revisionen har omfattet en vurdering af de tilrettelagte kontroller vedrørende omkostningsdisponering og anvendelse af betalingssystemer.

Vi har foretaget test af kommunens interne kontrol vedrørende attestation og anvisning og har herudover, via udtræk fra databasen, foretaget en analyse af de rettigheder, der er tildelt de enkelte medarbejdere.

Pengeoverførsler gennem udbetalingsystemer indebærer en iboende risiko for besvigelser, idet medarbejdere med adgang til systemet kan oprette og ændre pengestrømme med personlig vinding for øje.

Til imødegåelse heraf etableres der et betryggende kontrolmiljø, som sikrer kontrol af oprettelse/ændring af betalings- og/eller ydelsesmodtager (legalitetskontrol).

Ledelsen har ansvaret for tilrettelæggelsen af hensigtsmæssige og betryggende legalitetskontroller.

Netbanksystemer

Vi har foretaget gennemgang af de elektroniske betalingssystemer.

Sociale udbetalingsystemer

Udbetalinger gennem de sociale udbetalingsystemer er omfattet af den under punkt 5.3.7. omtalte erklæring fra KMDs revisorer.

5.3.4 Sociale områder med statsrefusion

Vores revision af de sociale områder har blandt andet omfattet en gennemgang af sagsbehandlingen og refusionsanmeldelserne og er udført i overensstemmelse med ressortministeriets retningslinjer, jf. særskilte beretning herom.

5.3.5 Øvrige revisionsområder

Kommunens øvrige udgifter og indtægter er sammenholdt med årets budget og forudgående års regnskabstal, og større afgivelser er stikprøvevis undersøgt. Indtægterne er herudover analyseret og indgår i rotationsplan, hvor vi stikprøvevis har foretaget test af forretningsgange, interne kontroller og bilag.

5.3.6 Omkostningsbaseret regnskab

I overensstemmelse med reglerne udarbejder kommunen ikke et omkostningsbaseret driftsregnskab, men den udvidede balance, hvor målingen af aktiver og passiver er baseret på omkostningsbaserede principper, sker fortsat, idet til- og afgang sker direkte på kommunens egenkapital.

Vi har foretaget test af kommunens afstemning mellem finanssystemet og øvrige brugersystemer (anlægskartotek mv.) Vi har herudover foretaget test af kommunens kontrol af, at:

- alle væsentlige anlægsaktiver, gældsposter og forpligtelser er medtaget
- alle aktiver og passiver tilhører kommunen og kan henføres til allerede gennemførte transaktioner
- alle beregninger og registreringer foretages i overensstemmelse med kommunens regnskabspraksis
- alle væsentlige regnskabsmæssige skøn, er beskrevet og dokumenteret i fornødent omfang.

5.3.7 Gennemgang af generelle it-kontroller

Generelle it-kontroller er de kontroller, som er etableret i og omkring kommunes væsentlige it-platforme med henblik på at opnå en velkontrolleret samt sikker it-anvendelse og dermed også understøtte kontroller i it-baserede forretningsprocesser.

Vi har ved revisionen vurderet, om de generelle it-kontroller er betryggende, det vil sige, om kontrollerne dels er tilrettelagt på en hensigtsmæssig måde, og dels udføres som tilsigtet i den periode, som revisionen omfatter.

Erklæring om KMDs generelle edb-kontroller

Vi har modtaget revisorerklæring fra de revisorer, der gennemgår KMDs generelle edb-kontroller.

5.3.8 Finans- og regnskabssystemet samt finansiell status

Vi har foretaget test af kommunens afstemning mellem finanssystemet og øvrige brugersystemer, herunder afstemning af fejlkonti. Vi har herudover foretaget test af kommunens kvalitetssikrede balancekonti, herunder fuldstændigheden af, at alle konti er afstemt. Vi har endelig foretaget test af kommunens afstemning af finanssystemet til årsregnskabet inkl. oversigter, samt at årsregnskabet overholder lovgivningens regler.

5.3.9 Økonomistyring og bevillingssystemet

Vi har foretaget gennemgang og test af, hvorvidt de udmeldte regler for budgetopfølgning er overholdt, herunder at der er indhentet behørig tillægsbevillinger, og der i forbindelse med regnskabsafslutninger er afgivet tilstrækkelige regnskabsforklaringer, hvor der er konstateret væsentlige afvigelser i forhold til budgettet.

5.3.10 Låneoptagelse

Vi har stikprøvevis påset, at lånebekendtgørelsens regler er overholdt.

5.3.11 Kasseområdet

Vi har foretaget uanmeldt beholdningseftersyn/servicebesøg ved kommunens hovedkasse 18. september 2015. Vi har i forbindelse med eftersynet udarbejdet særskilt beretning af 13. november 2015. Uanmeldte beholdningseftersyn på decentrale institutioner gennemføres efter rotationsplan og i regnskabsåret har vi foretaget uanmeldte beholdningseftersyn på 9 institutioner. Vi har i forbindelse med eftersynene udarbejdet særskilt notat af 21. december 2015.

6. Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Den juridisk-kritiske revision og den lovpligtige forvaltningsrevision er udført som en integreret del af den løbende finansielle revision.

6.1 Juridisk-kritisk revision

Juridisk-kritisk revision er revisionen af, hvorvidt administrationen har overholdt gældende love og regler – primært af administrativ karakter. Revisionen udføres ved, at der det enkelte år udvælges enkelte regelsæt til kontrol med afsæt i en vurdering af væsentlighed og risiko.

I 2015 har revisionen blandt andet omfattet vurdering af:

- Overholdelse af Budget- og Regnskabssystemet for kommuner
- Overholdelse af bevillingsregler
- Overholdelse af lånebekendtgørelse (opgørelse af låneramme, låneoptagelse, kassekreditregel m.m.)
- Overholdelse af overenskomster, lokalaftaler og regler ved lønudbetaling, herunder overholdelse af ansættelsesbevisloven
- Overholdelse af skattelovgivning med hensyn til tilbageholdelse, indberetning og afregning af skatter relateret til lønudbetalinger
- Overholdelse af den sociale lovgivning ved sagsbehandling på det sociale område
- Overholdelse af obligatoriske krav ved udarbejdelse og aflæggelse af årsregnskabet

6.2 Lovpligtig forvaltningsrevision

Forvaltningsrevisionen har omfattet vores vurdering af, om der er udvist skyldige økonomiske hensyn, og at der er disponeret i overensstemmelse med de overordnede målsætninger således, som de er udtrykt blandt andet i de vedtagne bevillinger og i budgetforudsætningerne.

Vi har især baseret vores konklusion om skyldig økonomisk hensyntagen ved forvaltningen på vores gennemgang af kommunens økonomistyring og interne kontrolsystem. Herudover har vi i forbindelse

med den udførte revision foretaget vurdering af de forvaltningsmæssige aspekter af udvalgte enkelttransaktioner.

6.2.1 Sparsommelighed

Sparsommelighed omfatter en vurdering af, hvorvidt vare- og tjenesteydelser er erhvervet på en økonomisk hensigtsmæssig måde under hensyn til pris, kvalitet, kvantitet m.m.

Grundlaget for revisionen af sparsommelighed omfatter blandt andet vurdering af forretningsgange, test af kontroller og enkelttransaktioner, gennemgang af sagsdokumentation, mødereferater mv.

6.2.2 Produktivitet

Produktivitet forstås her som sammenhængen mellem aktivitet og ressourceforbrug. Vurdering af produktiviteten kræver en grundig sammenligning i form af en tidsserieanalyse eller en sammenligning af produktiviteten af tilsvarende ydelser inden for eller uden for kommunen.

Vores revision af produktivitet omfatter primært en vurdering af kommunens økonomistyring og budgetopfølgning, herunder hvorvidt kommunen løbende foretager analyser af ressourceforbrug, sammenligninger til andre kommuner, benchmarkanalyser mv.

6.2.3 Effektivitet

Effektivitet forstås her som målopfyldelse/realisering af de definerede effektmål, hvoraf en del af disse er defineret i den lovgivning, som kommunerne agerer efter.

Revisionen omfatter primært en vurdering af, hvorvidt kommunen i de løbende ledelsestilsyn, kvalitetssikring, økonomistyring samt budgetopfølgning sikrer, at politisk fastsatte mål opnås og bevillinger overholdes, herunder at lovgivningen overholdes.

6.3 Dyberegående forvaltningsrevision

Der har ikke været aftaler omkring dyberegående forvaltningsrevisionsanalyser for 2015.

7. Øvrige oplysninger

7.1 Ledelsens regnskabserklæring

Som led i revisionen af vanskeligt reviderbare områder har ledelsen afgivet en regnskabserklæring over for os for regnskabsåret.

7.2 Ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet

I henhold til internationale standarder om revision skal vi informere om forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet. Denne oplysning skal gives for at sikre, at byrådet er orienteret herom. De fejl, der

findes efter afslutningen af regnskabet, kan ikke rettes i regnskabet for det afsluttede år, og det er derfor naturligt, at der vil være enkelte ikke-korrigerede forhold i det endelige årsregnskab.

Det fremgår af pkt. 3.2.1, revisionsbemærkning nr. 1, at der er konstateret uafklarede differencer i forbindelse med balanceafstemninger. Det er ikke muligt på det foreliggende grundlag at udtale os om, hvilken nærmere driftsvirkning, der kan relateres til de manglefulde afstemninger. Vi skønner dog, at beløbet ikke overstiger 1 mio.kr.

Det fremgår af pkt. 3.2.2, at der skønsmæssigt mangler i størrelsesorden 30 mio.kr. i den beregnede hensættelse til tjenestemandspensioner. Forholdet har ikke drifts- eller likviditetsmæssig betydning, da modposten er på kommunens egenkapital.

Center for økonomi har over for os bekræftet, at effekten af ikke-korrigerede forhold enkeltvis og sammenlagt ikke er væsentlige for årsregnskabet som helhed.

Under hensyntagen til omfang og art af de konstaterede forhold kan vi tilslutte os denne vurdering.

7.3 Eftersyn af byrådets protokoller og overholdelse af god bogføringsskik

Til brug for vores revision har vi indhentet byrådets mødereferater. Vi har endvidere påset, at kommunen på alle væsentlige områder overholder god bogføringsskik.

7.4 Andre opgaver

Siden afgivelsen af vores revisionsberetning for 2014 vedrørende årsregnskabet har vi udført efterfølgende opgaver for kommunen.

7.4.1 Rådgivnings- og assistanceopgaver

Vi har ikke udført særlige rådgivnings- og assistanceopgaver for kommunen siden afgivelse af vores revisionsberetning for 2014.

Revisorloven stiller skærpede krav til revisors uafhængighed, når der afgives erklæringer for kommuner, idet disse vurderes at have en særlig offentlig interesse. Inden vi accepterer rådgivnings- og assistanceopgaver, har vi i hvert enkelt tilfælde vurderet, om den stillede opgave kan vække tvivl om vores uafhængighed.

7.4.2 Øvrige opgaver

- Afgivet revisionsberetning for 2015 vedrørende sociale udgifter omfattet af statsrefusion
- Afgivet beretning vedrørende uanmeldt beholdningseftersyn/servicebesøg ved kommunens hovedkasse 13. november 2015
- Udarbejdet specifikke revisionserklæringer og -påtegninger mv., jf. bilag 1

8. Revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling

I bilag 2 til vores beretning for 2013 har vi beskrevet revisionens formål, udførelse og omfang, revisors rapportering samt ansvarsfordelingen mellem ledelse og revisor. Vi henviser hertil, og kan supplerende oplyse, at beskrivelsen vil blive genoptrykt i revisionsberetningen for det regnskabsår, hvor der er valg til byrådet.

9. Erklæring

I henhold til lovgivningen skal vi erklære, at vi opfylder de habilitetsbetingelser, der er indeholdt i lovgivningen, og at vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om.

København, den 13. juni 2016

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 96 35 56

Keld Østerdal
statsautoriseret revisor

Lyngé Skovgaard
statsautoriseret revisor

Bilag 1 Oversigt over de i årets løb afgivne revisionserklæringer og -påtegninger mv.

Vi har i årets løb til nedennævnte afgivet følgende erklæringer og attestationer mv. angående regnskabs- og refusionsmæssige forhold i kommunen:

1. Indenrigs- og Sundhedsministeriet

14.03 2016 Saldoopgørelse af momsrefusion ultimo regnskabsåret 2015.

2. Kunststyrelsen

03.05 2016 "Opgørelse af udgifter i 2015 ved køb af refusionsgodkendte forestillinger af børneteater og opsøgende teater".

3. Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold

13.05 2015 Refusionsopgørelse "om sociale ydelser og integration for 2015".

13.05 2015 Refusionsopgørelse "Boliglån 2. halvår 2015".

13.05 2015 Refusionsopgørelse "særlig dyre enkeltsager i 2015".

04.05 2016 Tilskudsregnskab for "Styrkelse af hjerneskadeindsatsen" for perioden 2011-2014.

01.02 2016 Tilskudsregnskab for "Helhedsorienteret gadeplansindsats – En vej ind" for 1. april til 31. december 2015.

07.01 2016 Tilskudsregnskab for "Alternativ 1 - Særlig familierådgivning".

07.01 2016 Tilskudsregnskab for "Alternativ 2 - SKP-konsulent".

07.01 2016 Tilskudsregnskab for "Alternativ 3 – Implementeringskonsulent".

10.08 2015 Tilskudsregnskab for "Puljen til løft af ældreområdet - Styrke den sociale dimension i plejen".

10.08 2015 Tilskudsregnskab for "Puljen til løft af ældreområdet- Styrke rehabiliteringsindsatsen".

4. Økonomistyrelsen

15.04 2016 Revision af Ishøj Kommunes foretagne indberetning til Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter informations- og forvaltningssystem (BOSSINF) for året 2015".

5. Forsyningssekretariatet

01.02 2016 Erklæring vedrørende kommunens afståelse af vandforsyning og spildevandsforsyning for 2015.

27.08.2015 Erklæring vedrørende kommunens indberetning vedrørende el- og varmforsyning.

6. Energitilsynet

15.09 2015 Erklæring på priseftervisning for Ishøj Varmeværk for 2014.

7. Økonomisk-Administrativt Center

18.06 2015 Erklæring vedr. indberetning af aktivitet og refusionsberettigede udgifter for EGU for perioden 01.12 2013-30.11 2014.

8. Arbejdsmarkedsstyrelsen

21.12 2015 Erklæring på review af forretningsgange og registreringssystemer vedr. projekt ”Frivillige sociale mentorer”

9. Region Hovedstaden

02.07 2015 Erklæring på projektregnskab for Ørneværstien

Ishøj Kommune

03.02 2016 Rapport om revision på dele af det sociale område. Sagsbehandling udført for Val-lensbæk Kommune, som del af det forpligtigende samarbejde for 2015.

03.02 2016 Rapport om revision af generelle it-kontroller for 2015

18.04.2016 Erklæring på regnskabet og afgivelse af revisionsprotokollat for Ishøj Erhvervsfor-ening for 2016.

18.04 2016 Erklæring på regnskabet og afgivelse af revisionsprotokollat for Iværksætterkon-taktpunkt for 2015.

23.11 2015 Erklæring på regnskab og afgivelse af revisionsprotokollat for Hans Lars Ander-sens fond til uddannelse af unge mennesker samt til fremme af lokalhistorisk for-mål i Ishøj Kommune for perioden 5. oktober 2010-31.12 2012

23.11 2015 Erklæring på regnskab og afgivelse af revisionsprotokollat for Hans Lars Ander-sens fond til uddannelse af unge mennesker samt til fremme af lokalhistorisk for-mål i Ishøj Kommune for 2013

23.11 2015 Erklæring på regnskab og afgivelse af revisionsprotokollat for Hans Lars Ander-sens fond til uddannelse af unge mennesker samt til fremme af lokalhistorisk for-mål i Ishøj Kommune for 2014

02.12 2015 Erklæring på opgørelser over uhævede feriepenge for optjeningsåret 2013.

21.12 2015 Arbejdsnotat om beholdningseftersyn på institutioner 2015.

03.05 2016 Arbejdsnotat vedrørende revision af lønninger for 2015.